

Marija Žurić

IKnjžnica Božidara Adžije, Knjižnice grada Zagreba

marija.zuric@kgz.hr

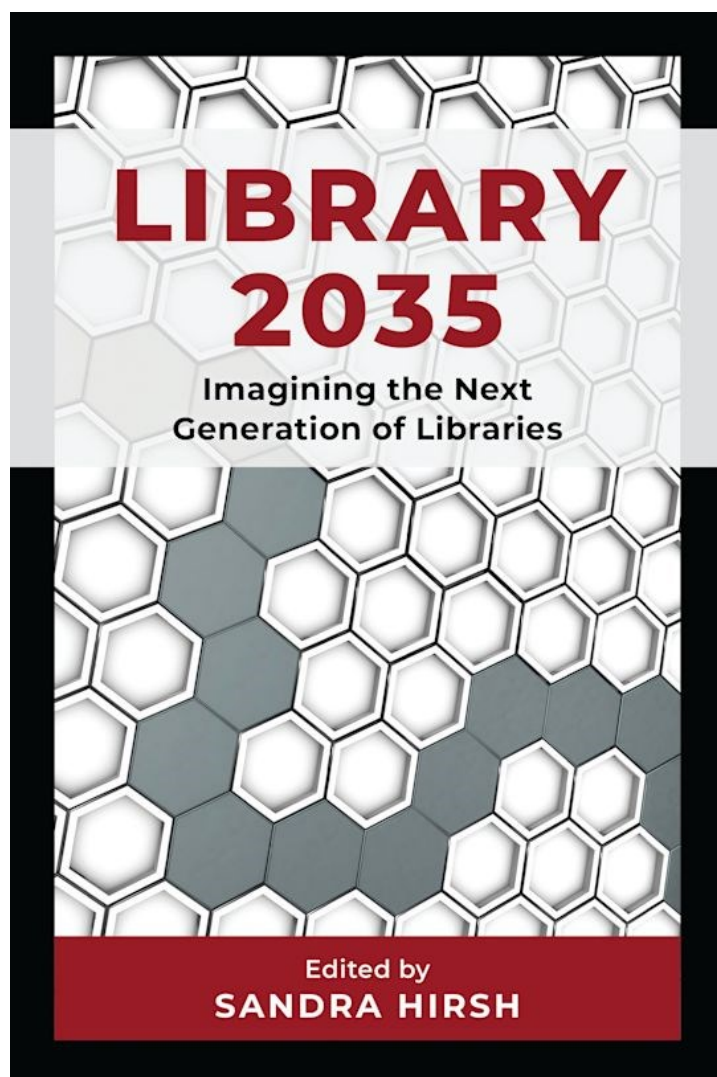
ISSN 1845-2434

[CC BY 4.0](#)

Library 2035: Imagining the Next Generation of Libraries / edited by Sandra Hirsh. Lanham [etc.] : Rowman & Littlefield, 2024.

ISBN: 9781538180402

Prikaz

Naslovnica je preuzeta s mrežne stranice [nakladnika](#)

Knjiga *Library 2035: Imagining the Next Generation of Libraries* (Knjižnica 2035.: zamišljanje sljedeće generacije knjižnica) urednice Sandre Hirsh sadrži eseje 29 autora, stručnjaka iz područja bibliotekarstva i informacijskih znanosti koji dolaze iz različitih vrsta knjižnica. Urednica je hrvatskim čitateljima knjigu predstavila na 49. izbornoj skupštini Hrvatskoga knjižničarskog društva u studenome 2024. godine u Opatiji. Knjiga je pisana 2023. godine, a objavljena je u ožujku 2024. u nakladi izdavačke kuće Rowman & Littlefield. Sastoji se od šest cjelina u kojima nakon uvoda urednice slijede eseji koji čine ukupno 25 poglavlja. Svaki esej započinje odgovorom na pitanje: „Knjižnica u 2035. bit će / mora biti / ne mora biti / neće biti...“, pri čemu je autorima ostavljena sloboda izbora teme. Na kraju svakog eseja nalazi se popis bibliografskih jedinica, a knjiga ima i skupnu bibliografiju. Izdanje sadrži i opširnu bilješku o urednici te kratke biografske bilješke o 29 autora koji su sudjelovali u projektu. Kao popratni materijal uz knjigu snimljeni su videorazgovori koje s većinom autora vodi urednica Sandra Hirsh. Razgovori su objavljeni na mrežnoj stranici i javno su dostupni svima.

Prva cjelina *Landscape* sadrži pet eseja koji promišljaju budućnost knjižnica u kontekstu tehnoloških promjena, ekoloških i ekonomskih izazova te naglašavaju stalnu potrebu prilagodbe knjižnica društvu u kojem djeluju. Autor prvog eseja je Joseph Janes, urednik knjige *Library 2020: Today's Leading Visionaries Describe Tomorrow's Library*, objavljene 2013. godine, a na koju se knjiga *Library 2035* nadovezuje. Koristeći se metaforom Janusa, rimskog boga početka koji sa svoja dva lica gleda naprijed i natrag, Joseph Janes ulogu knjižnica predstavlja nužnošću održavanja ravnoteže između očuvanja znanja prikupljenog u prošlosti i prilagodbe budućim potrebama. Esejima ove cjeline tematizira se utjecaj novih tehnologija te se naglašavaju izazovi očuvanja privatnosti i intelektualne slobode korisnika. Knjižnice su prepoznate kao prostor ključan za opstanak zajednice jer ne samo da povezuju ljude, nego i nude podršku u kriznim situacijama.

Druga cjelina naziva *Community* okuplja četiri eseja koji polaze od teze da je knjižnica izgrađena prema modelu zajednice, no zajednica danas i ona 2035. neće biti iste. Zajednica se neprestano mijenja, zbog čega ne postoji jedinstveni model buduće knjižnice, već niz različitih pristupa prilagođenih lokalnim potrebama. Knjižnice se definiraju kao inkluzivne institucije koje djeluju u interesu svih članova zajednice, bez obzira na dob, etničku pripadnost, socijalni ili ekonomski status, uz naglasak na povjerenje, dostupnost i korisnički orijentirane usluge, kako u digitalnom tako i u fizičkom prostoru. Uloga se knjižničara mijenja, a time i njihove primarne zadaće – od aktivnog posredovanja između korisnika i tehnologije, preko obrazovanja, do zagovaranja interesa zajednice partnerstvima i inkluzivnim praksama. Budućnost knjižnica, ukratko, ovisi o tome koliko će uspješno smanjiti digitalni jaz, jačati suradnju i graditi odnose u zajednici.

Treću cjelinu naslovljenu *Equity and Inclusion* sačinjava pet eseja u kojima se naglašavaju pravednost i uključenost kao temelj knjižničkog djelovanja, ističući nužnost dostupnosti,

reprezentativnosti i otvorenosti knjižnice za sve skupine korisnika. Zadaća je knjižnica budućnosti poticati empatiju i zajednička iskustva, nadilazeći tek simboličko predstavljanje različitosti. Predlaže se uvođenje univerzalnih knjižničnih iskaznica te ističe potreba za međuinstitucionalnom suradnjom čime bi se smanjila nejednakost u pristupu građi i informacijama, osobito u školskim knjižnicama koje su ključne za obrazovni sustav. Budućnost knjižnica temelji se na aktivnom uklanjanju prepreka i izgradnji partnerstava (s osnivačima, obrazovnim ustanovama, drugim knjižnicama, roditeljima) kako bi se osigurale jednake mogućnosti i veća društvena uključenost za sve.

Četvrta cjelina pod naslovom *Organisations* sastoji se od četiri eseja koji naglašavaju ulogu knjižnice kao ključnog sudionika u postizanju društvene jednakosti. Naglašava se transformacija knjižnica iz tradicionalnih spremišta građe u dinamične, inkluzivne prostore te potreba za redefiniranjem knjižnične misije zagovaranjem i strateškom promocijom. Knjižnice omogućavaju slobodan pristup informacijama i pridonose opismenjavanju zajednice. Posebno se u tom smislu ističe važnost suradnje, digitalizacije i otvorenog pristupa u akademskim i istraživačkim knjižnicama, kao i partnerstava unutar visokoškolskih i školskih sustava. Budućnost knjižnica ovisi, stoga, o snažnoj međusobnoj povezanosti, jačanju zagovaračkih aktivnosti, podršci zajednice i sposobnosti prilagodbe kako bi se osigurale dugoročna održivost i društveni značaj.

Kao najveću vrijednost knjižnica urednica Sandra Hirsh ističe ljude koji ondje rade, a upravo o njima govore tri eseja u petoj cjelini pod naslovom *Library Workers*. Razmatra se transformacija njihovih profesionalnih uloga u kontekstu razvoja tehnologije i postpandemijskog okruženja. Suvremeno knjižničarstvo iziskuje tehnološku znatiželju i prilagodljivost te upravljačke vještine, uz naglasak na učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima i usmjerenost na korisnike. Od jednake je važnosti i dobrobit zaposlenika, kao i stvaranje poticajnoga radnog okruženja te jačanje profesije suradnjom i umrežavanjem. Razvoj umjetne inteligencije i automatizacije donosi nove uloge, pri čemu knjižničari ostaju ključni posrednici u povezivanju korisnika s pouzdanim informacijama. Od knjižničara se očekuje da korisnike pouče o pravilnom služenju novim tehnologijama te prepoznavanju i razlikovanju informacija od dezinformacija. Budućnost profesije ocijenjena je kao izazovna, ali svijetla.

Završna cjelina nosi naslov *Vision* i okuplja četiri eseja koji govore o tome u kojoj mjeri budućnost knjižnica ovisi o spremnosti na društvene i tehnološke promjene te aktivnom sudjelovanju knjižničara u njihovu oblikovanje. Posebno se ističe važnost ulaganja u raznolikost, jednakost, uključivost i osjećaj pripadnosti, uz preispitivanje ustaljenih institucionalnih normi. Autori potiču prijelaz s pasivnog predviđanja na aktivno oblikovanje budućnosti strateškim razmišljanjem i uključivanjem različitih perspektiva zajednice. Tehnologija, osobito razvoj umjetne inteligencije i imerzivnih alata, prepoznaje se kao

ključni pokretač promjena, uz potrebu očuvanja privatnosti, točnosti informacija i slobode pristupa znanju.

U ovoj cjelini urednica Sandra Hirsh zaključuje knjigu zadnjim esejom u kojem predviđa da će knjižnice u budućnosti biti otpornije, prilagodljivije i usmjerene na zajednicu. Zadržat će svoju temeljnu ulogu povezivanja ljudi s informacijama i jačanja društvene kohezije, no činit će to u kompleksnom digitalnom svijetu. Knjižnice će se u budućnosti neizbježno suočavati s krizama i prijetnjama, no one koje budu posvećene inovacijama, koje se budu služile najnovijim tehnologijama te snažno zagovarale svoje vrijednosti, ostat će snažne i čvrsto ukorijenjene u zajednici kao temeljni izvor učenja i komunikacije, igre i rada.